

Η αγωνία μου έγκειται σε τούτο: ακατάπαυτα ν' αγωνίζομαι της θέσης τούτης και της αντίθεσης να βρω τη Σύνθεση.

Νίκος Καζαντζάκης, Αίγινα, 12/2/1944

Νο 69, Δεκέμβριος 2025

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Κύριο άρθρο.
- «Ευρωπαϊκοί δρόμοι του Νίκου Καζαντζάκη».
- Μαραθώνιος ανάγνωσης της καζαντζακικής Οδύσσειας στα ελληνικά.
- «Η Κρητική ματιά», τεύχος 52, Δεκέμβριος 2025.
- Γράμμα του Νίκου Καζαντζάκη στον Börje Knös.
- Τελευταίες εκδηλώσεις.
- Προσεχείς εκδηλώσεις.
- Λειτουργία της ΔΕΦΝΚ.
- Δημοσιεύσεις.
- Τέχνες.
- Εις μνήμην.

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Η ΔΕΦΝΚ συνεχίζει τις δραστηριότητές της σε γειτονικές και μακρινές χώρες. Από τον περασμένο Αύγουστο και μετά αναφέρουμε τις εξής εκδηλώσεις: Την πρωτοβουλία μας να συμπεριληφθεί ο Νίκος Καζαντζάκης στις «Πολιτιστικές Διαδρομές» του Συμβουλίου της Ευρώπης· το μεγάλο ταξίδι στην Κίνα· την ανάγνωση της *Ασκητικής* σε 18 γλώσσες στη Βιέννη· τη στρογγυλή τράπεζα στη Γενεύη με τίτλο «Απόηχοι του ανθρωπισμού»· την πρώτη εκδήλωση στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη· το λογοτεχνικό καφενείο, τη συνέχεια της ανάγνωσης της *Οδύσσειας*. Στη συνέχεια θα βρείτε λεπτομέρειες και για άλλα γεγονότα που έγιναν ή θα γίνουν (Αίγυπτος, Μαυροβούνιο, Τυνησία). Σας ευχόμαστε καλή ανάγνωση!

«ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ»

Το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει ιδρύσει ένα δίκτυο με το όνομα «Πολιτιστικές Διαδρομές». Ανέθεσε αυτή την προσπάθεια στο «Ινστιτούτο Πολιτιστικών Διαδρομών» με έδρα το Λουξεμβούργο. Στόχος είναι η ανάδειξη και προώθηση των διαδρομών προσωπικοτήτων ή θεσμών στα 27 κράτη-μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, που υπηρετούν την ιστορία, την πολιτιστική κληρονομιά, τη διαφορετικότητα, τον πολιτιστικό τουρισμό, τη νεολαία.... Ο Νίκος Καζαντζάκης, συγγραφέας και ποιητής ευρέως γνωστός και ιδιαίτερος αγαπητός στην Ευρώπη, ο οποίος μέσα στο έργο του ανέδειξε πολιτιστικά, πνευματικά, κοινωνικά και ιστορικά ζητήματα, εντάσσεται πλήρως στο εν λόγω πλαίσιο.

Πράγματι, είναι ένας από τους λίγους συγγραφείς που έχουν ασχοληθεί με όλα τα λογοτεχνικά είδη και έχουν διαμείνει ή ταξιδέψει στις ακόλουθες 25 χώρες, οι οποίες σήμερα αποτελούν μέλη του εν λόγω Συμβουλίου: Αγγλία,

Αζερμπαϊτζάν, Αρμενία, Αυστρία, Βέλγιο, Βόρεια Μακεδονία, Γαλλία, Γερμανία, Γεωργία, Δανία, Ελβετία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Κροατία, Κύπρος, Μονακό, Πορτογαλία, Τσεχική Δημοκρατία, Σαν Μαρίνο, Σερβία, Σλοβενία, Τουρκία και Ουκρανία.

Η ΔΕΦΝΚ αποφάσισε να προτείνει στο «Ινστιτούτο Πολιτιστικών Διαδρομών» την ένταξη του μεγάλου Κρητικού στις διαδρομές. Για τον σκοπό αυτό, η Κατερίνα Ζωγραφιστού και ο Γιώργος Στασινάκης μετέβησαν δύο φορές στο Λουξεμβούργο και παρουσίασαν, με τη βοήθεια εγγράφων, πρόταση συμμετοχής στις εν λόγω διαδρομές. Κατόπιν πρόσκλησης, συμμετείχαν επίσης σε Φόρουμ στο Βίσενγκραντ της Ουγγαρίας, όπου παρουσίασαν την πρότασή μας η οποία έτυχε θερμής υποδοχής από αρκετές αντιπροσωπείες.

Η Παγκόσμια Γενική Συνέλευση της ΔΕΦΝΚ, που πραγματοποιήθηκε στο Ηράκλειο στις 28 Ιουλίου 2025, ενέκρινε το σχέδιο αυτό και αποφάσισε τη δημιουργία ενός σωματείου, ανεξάρτητου από τη ΔΕΦΝΚ (ήταν προαπαιτούμενο από το Ινστιτούτο). Στις 21 Δεκεμβρίου 2025 στη συνέλευση των ιδρυτικών μελών έγινε αποδοχή του Καταστατικού του. Σε αυτό θα μπορούν να εγγραφούν φυσικά και νομικά πρόσωπα. Το Καταστατικό κατατέθηκε στο Πρωτοδικείο Ηρακλείου.

Μετά την έγκρισή του, θα προχωρήσουμε σε εκλογές για την ανάδειξη Διοικητικού Συμβουλίου. Η πρώτη εκδήλωση του νέου σωματείου θα πραγματοποιηθεί τον Φεβρουάριο του 2026, στο Ηράκλειο, με θέμα «Καζαντζάκης και Ζορμπάς» (βλ. επόμενες σελίδες).

Σε δύο χρόνια η υποψηφιότητά μας θα υποβληθεί επισήμως στο Συμβούλιο της Ευρώπης προς πιστοποίηση.

Εκφράζουμε τις θερμές μας ευχαριστίες στο Ελληνικό Υπουργείο Πολιτισμού και στην κ. Σοφία Νταλαμπέκη, Γενική Γραμματέα της ΔΕΦΝΚ, για την πολύτιμη βοήθειά τους.

ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Συνεχίζεται με επιτυχία, αν κρίνει κανείς από τη συμμετοχή, ιδίως των νέων, καθώς και φίλων που διαμένουν σε πολλές πόλεις και χώρες. Η φίλη μας κ. Σοφία Νταλαμπέκη υπενθυμίζει ότι στα τέλη Δεκεμβρίου 2025 είχαν αναγνωστεί 27.684 στίχοι από τους 33.333. Οι επόμενες ημερομηνίες που έχουν οριστεί για το 2026 είναι: 22 Ιανουαρίου, 22 Φεβρουαρίου, 22 Μαρτίου, 26 Απριλίου και 24 Μαΐου (ολοκλήρωση της ανάγνωσης). Τον Οκτώβριο 2027 η ΔΕΦΝΚ θα διοργανώσει διεθνές συνέδριο. Θα βρείτε όλες τις πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο συμμετοχής στις αναγνώσεις (μέσω Zoom ή YouTube) στην ιστοσελίδα της ΔΕΦΝΚ <http://amis-kazantzaki.gr/odyssey> ή στο e-mail secretary.siank.gr@gmail.com.

LE REGARD CRETOIS, Η ΚΡΗΤΙΚΗ ΜΑΤΙΑ, THE CRETAN GAZE, LA MIRADA CRETENSE

Το ετήσιο περιοδικό μας εκδίδεται αδιάλειπτα από το 1990 στα αγγλικά, ισπανικά, γαλλικά και ελληνικά. Αποσκοπεί στη διατήρηση της πίστης στο έργο του Νίκου Καζαντζάκη και στην ενίσχυση της απήχυσής του μέσω ανέκδοτων ή ελάχιστα γνωστών κειμένων του συγγραφέα, μελετών, μαρτυριών, βιβλιοκριτικών και βιβλιογραφιών. Σας παρακαλούμε να γνωστοποιήσετε το «Le Regard crétois» σε φίλους σας, καθώς και σε βιβλιοθήκες, πανεπιστήμια και σχολεία. Μπορείτε να επικοινωνείτε στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: secretary.siank.gr@gmail.com. Σας υπενθυμίζουμε ότι το περιοδικό εκδίδεται πλέον και σε ψηφιακή μορφή. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν στο: le.regard.cretois.siank@gmail.com.

Περιεχόμενα, τεύχος 52 – Δεκέμβριος 2025

Κείμενα του Νίκου Καζαντζάκη

- Αγιορείτικες σκιαγραφήσεις.

Μελέτες και έρευνες

- Κατερίνα Ζωγραφιστού : *Προσκύνημα στον ελληνικό κόσμο* (στα γαλλικά, περίληψη στις άλλες γλώσσες).
- Κυριάκος Παναγιώτου: *Το Συμπόσιο του Νίκου Καζαντζάκη* (στα ελληνικά, περίληψη στις άλλες γλώσσες).
- Μιχάλης Ταρουδάκης : *Νίκος Καζαντζάκης και πολιτιστική Διπλωματία* (στα αγγλικά, περίληψη στις άλλες γλώσσες).
- Δρ Χριστίνα Τσαρδίκου : *Μπόρχες και Καζαντζάκης. Δνο άνθρωποι, ένας λαβύρινθος* (στα ισπανικά, περίληψη στις άλλες γλώσσες).

Μαρτυρία

- Yolanda Terencio : *Η ευτυχία του Νίκου Καζαντζάκη* (στα γαλλικά, ελληνικά, αγγλικά και ισπανικά).

Βιβλιοκριτικές στα ελληνικά

- Ομότιμος Καθηγητής Μιχάλης Πασχάλης για το βιβλίο του Basilius J. (Bert) Groen: *Αγώνας για Ελευθερία. Ο Νίκος Καζαντζάκης και η Ελληνική Ορθοδοξία*.
- Κατερίνα Ζωγραφιστού για: Το παιδί και το κρι-κρι της Βάννας Κατσαρού· *Του παππού Νίκου διδαχές. Καζαντζάκικοί ψίθυροι* του Σταύρου Τζανή· *Ο Καπετάν Μιχάλης του Νίκου Καζαντζάκη* του Κωνσταντίνου Παΐδα.

LETTRE DE NIKOS KAZANTZAKI A BORJE KNOS (1)

Antibes, 21.6.1954

Πολύ αγαπητέ Φίλε,

Ο φίλος μας ο «Ζορμπάς» πήρε λοιπόν το βραβείο του καλύτερου ξένου βιβλίου, που τυπώθηκε στη Γαλλία. Φαντάζομαι τι γέλια θα κάνει στην Παράδεισο, όπου θα βρίσκεται. Ωστόσο ο «Φραγκίσκος» δημοσιεύεται σ' επιφυλλίδα σε μια από τις καλύτερες αθηναϊκές εφημερίδες... Από την ηλιόλουστη μοναξιά μου εδώ παρακολουθώ με κατάπληξη τα πάθη των ανθρώπων· κι εξακολουθώ το έργο μου - να ονειροπολώ μια καλύτερη ανθρωπότητα και να μάχουμαι να τη διατυπώσω· διατυπώνοντάς τη την ευκολύνω, θαρρώ, να 'ρθει. Μεθαύριο φτάνει στην Antibes ο Αμερικάνος ποιητής Friar... Τον στέλνει ο εκδότης μου στη Νέα Υόρκη και τον πληρώνει έξι μήνες να μείνει μαζί μου και να μεταφράσουμε την «Οδύσεια». Όλα μου τα έργα είναι πάρεργα. Γι' αυτό δέχτηκα να κάμω τη θυσία αυτή, να χάσω έξι μήνες...

(1) Μεταφραστής του Καζαντζάκη στα σουηδικά.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΕΦΝΚ

Λογοτεχνικό καφενείο

Ηράκλειο, 10 Δεκεμβρίου 2025

Ο Κώστας Ακρίβος, φιλόλογος και συγγραφέας πολλών έργων παρουσίασε το βιβλίο του «Όνομα πατρός Δούναβης» (η ζωή του Παναΐτ Ιστράτι). Ο ταλαντούχος συγγραφέας αφηγήθηκε με σαφήνεια τη βιογραφία του Ιστράτι και τη στενή φιλία που τον συνέδεε με τον Καζαντζάκη, τις κοινές τους δράσεις, τα ταξίδια και τις αναζητήσεις τους μέσα από τα μυθιστορήματα του Ελληνορουμάνου συγγραφέα. Θα βρείτε την εκδήλωση στο YouTube και στην ιστοσελίδα της ΔΕΦΝΚ <https://amis-kazantzaki.gr/cafelitteraire>.

Βιέννη, 2 Νοεμβρίου 2025

Η *Ασκητική*, το κορυφαίο έργο του Καζαντζάκη δημοσιεύτηκε πριν 80 χρόνια. Για την επέτειο αυτού του γεγονότος ο Σύλλογος “Hephaestius Wien-Osterreich/Griechischer Integrationsverein” και η ΔΕΦΝΚ οργάνωσαν μια μοναδική εκδήλωση. Υπεύθυνοι των δύο οργανώσεων, εκπαιδευτικοί, μεταφραστές και νέοι διάβασαν τον πρόλογο του δοκιμίου σε 18 γλώσσες, κάτι που δεν έχει ξαναγίνει για έργο του μεγάλου Κρητικού. Αξίζει να σημειωθεί η ανάγνωση στα γκουαρανί (επίσημη γλώσσα των ιθαγενών της Παραγουάης) και στα ζουλού (η περισσότερο ομιλούμενη μητρική γλώσσα στη Νότια Αφρική). Η Πρεσβεία της Ελλάδας στη Βιέννη και η Υπουργός Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας της Κύπρου έθεσαν την εκδήλωση υπό την αιγίδα τους.

Άλλα γεγονότα

Αυστραλία, Περθ, Δεκέμβριος 2025. Με την ευκαιρία του τέλους της σχολικής χρονιάς, οι μαθητές του ελληνικού σχολείου διάβασαν αποσπάσματα από τα έργα του Νίκου Καζαντζάκη *Αδερφοφάδες* και *Αναφορά στον Γκρέκο· Σίδνεϊ, 12 Απριλίου 2025*. Το Παράρτημα συνέχισε φέτος τις εργασίες του με επί κεφαλής τον Βασίλη Αδρακτά, ως πρόεδρο. Αφιέρωσε ορισμένες από τις δραστηριότητές του στη μελέτη της πνευματικότητας και του βουδισμού στον Νίκο Καζαντζάκη. Κατά τη διάρκεια μίας από τις συνεδριάσεις του αποφάσισε να αναθέσει σε νέους θέσεις ευθύνης. Ο Βασίλης θα αναλάβει καθήκοντα γραμματέα. Θα

θέλαμε να τον ευχαριστήσουμε θερμά για την αφοσίωσή του και τις πολυάριθμες δράσεις του επί σειρά ετών. Ευχαριστίες επίσης απευθύνουμε στην Παναυπακτιακή Ένωση Νέας Νοτίου Ουαλίας για τη φιλοξενία της. Μία ακόμη δραστηριότητα του τμήματος που αξίζει να επισημανθεί είναι η εξής: Στις 27 Οκτωβρίου 2025 διοργανώθηκε στρογγυλή τράπεζα για το μυθιστόρημα του Νίκου Καζαντζάκη *Ο Καπετάν Μιχάλης*, καθώς και προβολή της ταινίας του Κώστα Χαραλάμπους «Καπετάν Μιχάλης». Ακολούθησε μια ενδιαφέρουσα συζήτηση με τους Alfred Vincent και Γιάννη Θεοδορίδη. Ευχαριστίες στην ΑΗΕΡΑ-Σιδνέϊ και στη Nia Gitsas. Τέλος, στις 2 Νοεμβρίου 2025, κατά τη διάρκεια γεύματος, ανακοινώθηκαν οι νικητές της λαχειοφόρου αγοράς του καλλιτέχνη Ouresis Todorovits (βλ. ενότητα ΤΕΧΝΕΣ). Ευχαριστίες στην Κατερίνα Βέτσικα. Πάνω από εκατό άτομα συμμετείχαν στην εκδήλωση αυτή. *Μελβούρνη, 8 Μαΐου 2025*. Η Ελληνική Κοινότητα διοργάνωσε διάλεξη του Βασίλη Αδραχτά σχετικά με το θρησκευτικό στοιχείο στο έργο του Καζαντζάκη, με ιδιαίτερη αναφορά στον βουδισμό.

Βέλγιο, Βρυξέλλες, 19 και 20 Οκτωβρίου 2025. Ο φίλος μας Τάσος Παπαδόπουλος, Πρόεδρος του Παραρτήματος Βελγίου της ΔΕΦΝΚ, μας πληροφόρησε για την επιτυχημένη προβολή του ντοκιμαντέρ του Σπύρου Τσιφτσή «Νίκος Καζαντζάκης, ο οικουμενικός». Ο σκηνοθέτης τίμησε με την παρουσία του την εκδήλωση. Η Κατερίνα Μανδρόνη, καθηγήτρια στο Ευρωπαϊκό Σχολείο Βρυξελλών III, ανέπτυξε το θέμα «Νίκος Καζαντζάκης, ένας διαφορετικός συγγραφέας». Τον συντονισμό ανέλαβε η Μαρία Καραχάλιου, μέλος του Παραρτήματος Βελγίου της ΔΕΦΝΚ. *Νοέμβριος 2025*. Η έκθεση «1821, η Κρήτη στην Ελληνική Επανάσταση», που διοργανώθηκε από την Πρεσβεία της Ελλάδας στο Βέλγιο σε συνεργασία με τον Σύλλογο Κρητών Βελγίου και το Παράρτημα της ΔΕΦΝΚ, σημείωσε πραγματική επιτυχία.

Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Πανεπιστήμιο του Πάλε, 7 Νοεμβρίου 2025. Ευχαριστούμε θερμά την κυρία Ιωάννα Ευθυμιάδου, Πρόεδρη της Ελλάδας, και τους συνεργάτες της, τον καθηγητή Vladan Bartula, καθώς και το πολυάριθμο κοινό, για τη διοργάνωση και τη συμμετοχή στη διάλεξη του Γιώργου Στασινάκη και στην προβολή του ντοκιμαντέρ του Μουσείου Νίκου Καζαντζάκη «Είμαι ελεύθερος».

Κίνα, 28 Νοεμβρίου - 5 Δεκεμβρίου 2025. Η Κατερίνα Ζωγραφιστού, η Έλενα Αβραμίδου, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΔΕΦΝΚ και ο Γιώργος Στασινάκης έδωσαν διαλέξεις με θέματα: «Η παγκόσμια απήχηση του Νίκου Καζαντζάκη», «Ο Καζαντζάκης και η Κίνα» και «Αφιέρωμα στον Chenggui, μεταφραστή του Καζαντζάκη», σε τέσσερα πανεπιστήμια: δύο στο Πεκίνο - University of International Business and Economics (UIBE) και Beijing Foreign Studies University (BFSU), στο Τσονγκτσίν - Κέντρο Αρχαίου Ελληνικού και Κινεζικού Πολιτισμού (ΚΕΛΚΙΠ), και στη Σαγκάη - Shanghai International Studies University (SISU).

Παράλληλα, προβλήθηκαν το βίντεο του Μουσείου Νίκου Καζαντζάκη «Είμαι ελεύθερος» και η ταινία του Γιάννη Σμαραγδή για τον μεγάλο Κρητικό.

Οι εκδηλώσεις τελούσαν υπό την αιγίδα του Πρέσβη της Ελλάδας κ. Ευγένιου Καλπύρη, ο οποίος παρέστη στο Τσονγκτσίν και απύθηνε χαιρετισμό. Στη Σαγκάη συμμετείχαν επίσης ο κ. Σπυρίδων Κρητικός, Γενικός Πρόξενος, και ο κ. Δημήτριος Φούκης, Επικεφαλής του Γραφείου Δημόσιας Διπλωματίας.

Κοσμήτορες, καθηγητές και πολυάριθμοι φοιτητές (όλοι Κινέζοι) υποδέχθηκαν θερμά τους εκπροσώπους της ΔΕΦΝΚ, παρουσίασαν τις εργασίες τους και παρακολούθησαν με ιδιαίτερο ενδιαφέρον τις εκδηλώσεις. Διαπιστώσαμε ότι οι φοιτητές μιλούσαν άριστα ελληνικά και εξέφρασαν την αγάπη τους για το έργο του Καζαντζάκη και για την Ελλάδα.

Στην ερώτησή μας, γιατί μαθαίνουν ελληνικά, οι απαντήσεις ήταν εντυπωσιακές: Γιάννης (όλοι έχουν ελληνικά ονόματα): «Για να

είμαι ειλικρινής, όταν άρχισα να μαθαίνω ελληνικά, δεν είχα συνειδητοποιήσει πόσο αγαπώ τον ελληνικό πολιτισμό και τη νοοτροπία των Ελλήνων».

Η Ουρανία, από την πλευρά της, δήλωσε: «Ξεκίνησα τυχαία. Αλλά τώρα αγαπώ οτιδήποτε είναι Ελλάδα».

Ελλάδα, Αθήνα, 6 Νοεμβρίου 2025. 51ο Συνέδριο της Πανελληνίας Ένωσης Φιλολόγων. Η Γεωργία Κακούρου-Χρόνη, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Παραρτήματος Ελλάδας της ΔΕΦΝΚ, παρουσίασε εισήγηση για το βιβλίο του συγγραφέα μας *Στα Παλάτια της Κνωσού: Αθήνα, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, 19 Δεκεμβρίου 2025*. Διοργανώθηκε Ημερίδα από το ανωτέρω Πανεπιστήμιο, τη ΔΕΦΝΚ και τις Εκδόσεις Διόπτρα με θέμα: «Ο Καζαντζάκης στον 21ο αιώνα. Η χαρτογράφηση των ταξιδιωτικών του βιβλίων». Μίλησαν: Κατερίνα Ζωγραφιστού με θέμα «Νίκος Καζαντζάκης: η συμβολή της ΔΕΦΝΚ στην παγκόσμια απήχηση του έργου του», Νίκος Χρυσός, αντιπρόεδρος της ΔΕΦΝΚ, με θέμα «Ο Νίκος Καζαντζάκης ταξιδεύει στον κόσμο των ιδεών και της τέχνης», καθώς και τα μέλη της ΔΕΦΝΚ Σπύρος Ντζουροπάνος και Κλεομένης Καλογερόπουλος με θέμα «Ο ταξιδευτής Καζαντζάκης». Προβλήθηκε επίσης το ντοκιμαντέρ του Μουσείου Νίκου Καζαντζάκη «Είμαι λεύτερος». *Κομοτηνή*. Η Βάντα Παπαϊωάννου-Βουτσά, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Παραρτήματος Ελλάδας, έδωσε τις ακόλουθες διαλέξεις: *19 Νοεμβρίου 2025*, με αφορμή την επέτειο του Πολιτιστικού Συλλόγου Περιοχής Βυζαντινού Φρουρίου Κομοτηνής, με θέμα: «Ονειρεύομαστε και ταξιδεύουμε με οδηγό τον οικουμενικό Νίκο Καζαντζάκη»· *22 Δεκεμβρίου 2025*, στο Καλλιτεχνικό Σχολείο, με θέμα: «Το σύμπαν του Νίκου Καζαντζάκη, κινητήρια δύναμη της δημιουργικής γραφής».

Ελβετία, Γενεύη, 2 Οκτωβρίου 2025. Παρουσία του Γενικού Προξένου της Ελλάδας κ. Αλέξανδρου Γεννηματά και πολυπληθούς κοινού η ΔΕΦΝΚ παρουσίασε για πρώτη φορά στα γαλλικά, τη διασκευή του μυθιστορήματος του Νίκου Καζαντζάκη *Οφίς και κρίνο*, με τους ηθοποιούς Anne-Lise Fritsch και Michel Kühne και τον μουσικό Raphaël Daniel. Ο Marcel Cottier παρουσίασε πίνακες εμπνευσμένους από το μυθιστόρημα. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε υπό την αιγίδα του Γενικού Προξενείου της Ελλάδας στη Γενεύη· *Γενεύη, 11 Νοεμβρίου 2025*. Στρογγυλή τράπεζα με θέμα «Απόηχοι του ανθρωπισμού. Η διαχρονική κληρονομιά των Χόρχε Λουίς Μπόρχες. Αλμπέρ Κοέν, Νίκου Καζαντζάκη και Στέφαν Τσβάιχ». Η βραδιά διοργανώθηκε από το Διεθνές Ίδρυμα Χόρχε Λουίς Μπόρχες, το Ίδρυμα Αλμπέρ Κοέν, τη ΔΕΦΝΚ και τον Οίκο Στέφαν Τσβάιχ· *Ζυρίχη, 15 Νοεμβρίου 2025*. Η Ελληνική Κοινότητα Ζυρίχης και το Παράρτημα Ελβετίας της ΔΕΦΝΚ απέδωσαν φόρο τιμής στον Καζαντζάκη. Η εκδήλωση ξεκίνησε με επίσκεψη στο κτήριο του παλαιού Γενικού Προξενείου της Ελλάδας, στην πρόσοψη του οποίου έχει τοποθετηθεί εδώ και αρκετά χρόνια αναμνηστική πλάκα. Ακολούθησε μεγάλη εκδήλωση στο Πολιτιστικό Κέντρο της Ελληνικής Εκκλησίας, η οποία περιλάμβανε προβολή βίντεο και ομιλία της Rozmi Pahlisch-Tzanos, Προέδρου του Παραρτήματος Ελβετίας της ΔΕΦΝΚ, με θέμα «Ο Καζαντζάκης στην Ελβετία». Στη συνέχεια παρουσιάστηκαν χοροί και τραγούδια από τη χορωδία της Ελληνικής Κοινότητας. Η κυρία Αικατερίνη Σημοπούλου, Πρέσβης της Ελλάδας στη Βέρνη, και ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος κ. Φανούριος τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωση.

ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Λογοτεχνικό καφενείο

- 21 Ιανουαρίου 2026: Ο Λευτέρης Γιαννακουδάκης, συγγραφέας, σκηνοθέτης και εκπαιδευτικός, θα παρουσιάσει το

βιβλίο του: «Έχεις τις λέξεις, έχεις και τη σκηνή» (μια προσέγγιση του έργου του Νίκου Καζαντζάκη με την τεχνική της δημιουργικής γραφής και του θεάτρου).

- 22 Ιανουαρίου 2026: Πρώτο λογοτεχνικό καφενείο στα γαλλικά, που οργανώνεται στη Γενεύη. Θα αφιερωθεί στο *Όρις και Κρίνη*. Παρεμβάσεις θα κάνουν η Κατερίνα Ζωγραφιστού, ο Michel Kühne, ηθοποιός, και η Rozmi Pahlisch-Tzanos, Πρόεδρος του Παραρτήματος Ελβετίας της ΔΕΦΝΚ.

- 9 Φεβρουαρίου 2026, Παγκόσμια Ημέρα Ελληνικής Γλώσσας, ομιλία της Βάντας Παπαϊωάννου-Βουτσά σε δύο τμήματα της Β΄ τάξης του 2ου Λυκείου Κομοτηνής με θέμα: «Το έργο του Καζαντζάκη δεξαμενή γλωσσικού πλούτου».

- 10 Φεβρουαρίου 2026, Ομιλία- συζήτηση της Βάντας Παπαϊωάννου-Βουτσά σε Τμήμα Δημιουργικής γραφής της φιλόλογου Λένας Χατζή στο Μέγαρο Μουσικής-Στέγη Πολιτισμού Κομοτηνής με θέμα: «Η επίδραση του Νίκου Καζαντζάκη στην προσωπική μου γραφή»

- 25 Φεβρουαρίου 2026: Ομιλία του Λάμπρου Κουλουμπαρίτη, ομότιμου καθηγητή στο Ελεύθερο Πανεπιστήμιο των Βρυξελλών: «Το ερώτημα που προκαλεί η πολιτική εξέλιξη του Νίκου Καζαντζάκη», με αφορμή την υπό έκδοση μελέτη του: «Η πολιτική φιλοσοφία του Νίκου Καζαντζάκη».

- 25 Μαρτίου 2026: Ο Ισίδωρος Ζουργός, συγγραφέας, θα μιλήσει: «Για τη συνοδοιπορία μια εφηβείας – Μια προφορική εξομολόγηση».

Παγκόσμια Λέση Ανάγνωσης

Ελλάδα, Σπάρτη, 22 Απριλίου 2026. Η Γεωργία Κακούρου-Χρόνη θα εισηγηθεί το θέμα: «Νίκος Καζαντζάκης και Νικηφόρος Βρεττάκος. Δύο δημιουργοί συνομιλούν μέσα από το έργο τους».

Άλλα γεγονότα

Καναδάς, Οτάβα, 25 Μαρτίου 2026. Η πιστή και πολύ αγαπητή μας φίλη, Κάθυ Δημητρίου, θα παρουσιάσει στην Ελληνική Κοινότητα το βιβλίο του Νίκου Καζαντζάκη *Ο Καπετάν Μιχάλης* και το ιστορικό πλαίσιο της εποχής του. Σε ευχαριστούμε Κάθυ, για όλο το έργο σου και για την πολυετή, αφοσιωμένη προσπάθειά σου να κάνεις γνωστό τον συγγραφέα μας στην Οτάβα.

Αίγυπτος, Κάιρο, 16 Ιανουαρίου 2026, Ελληνικό Πολιτιστικό Κέντρο Καΐρου: Διάλεξη του Γιώργου Στασινάκη με θέμα «Ταξιδεύοντας στη Μέση Ανατολή με τον Νίκο Καζαντζάκη»· *Αμπέτειος Σχολή Καΐρου, 17 Ιανουαρίου 2026*: Προβολή του ντοκιμαντέρ του Μουσείου Νίκου Καζαντζάκη «Ένας ανήσυχος ταξιδευτής» και διάλεξη της Κατερίνας Ζωγραφιστού με θέμα: «Η ζωή και το έργο του Νίκου Καζαντζάκη».

Ελλάδα, Ηράκλειο, 31 Ιανουαρίου 2026. Στο πλαίσιο του Προγράμματος Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, η Σοφία Νταλαμπέκη θα παρουσιάσει τη μεταπτυχιακή της εργασία με θέμα: «Πολιτιστικός και λογοτεχνικός τουρισμός. Ταξιδεύοντας κυριολεκτικά και μεταφορικά μέσα από τα λογοτεχνικά κείμενα του Νίκου Καζαντζάκη»· 17 Φεβρουαρίου 2026: βραδιά αφιερωμένη στον «Πραγματικό Ζορμπά και στους δεσμούς του με τον Καζαντζάκη και το Ηράκλειο». Ο Γιώργος Στασινάκης συγγραφέας του βιβλίου «Καζαντζάκης Ζορμπάς, μια αληθινή φιλία» (εκδ. Εκδόσεις Καστανιώτη, 2017), θα μιλήσει με θέμα «Νίκος Καζαντζάκης και Γιώργης Ζορμπάς». Θα ακολουθήσουν μαρτυρίες των: Εβίτας Κεχαγιά-Βαρελά (δισέγγονης του Γεωργίου Ζορμπά, Ξάνθη) με θέμα «Νίκος Καζαντζάκης – Γιώργης Ζορμπάς: ένα οικουμενικό πνεύμα συνομιλεί με έναν βαλκάνιο πολίτη». Κατερίνας Εξαρχουλέα-Γεωργιλέα

(ελεύθερης επαγγελματία, ερευνήτριας, Καρδαμύλη, Μάνη Μεσσηνίας) με θέμα «Το λγνιτωρυχείο Καζαντζάκη – Ζορμπά στην Πραστοβά της Μάνης». Τον συντονισμό θα έχει η Κατερίνα Ζωγραφιστού.

Λαμία, 29 Μαρτίου – 3 Απριλίου 2026. Το τηλεοπτικό κανάλι «Star Κεντρικής Ελλάδας» θα διοργανώσει το STARFORUM 2026, με κεντρικό μήνυμα τη φράση του Καζαντζάκη *Φτάσε όπου δε μπορείς*. Η ΔΕΦΝΚ θα συμμετέχει στις εργασίες του συνεδρίου στο πάνελ με τίτλο «Οι σύγχρονοι Απόστολοι του Νίκου Καζαντζάκη».

Γαλλία, 2025-2026. Η Françoise Boussard διδάσκουσα στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο της Νάντης έδωσε το 2025 και θα συνεχίσει το 2026 μαθήματα-διαλέξεις για το τελευταίο μυθιστόρημα του Καζαντζάκη *Ο Ανήφορος*: 1) « Από τον Νίκο στον Κοσμά, από τον Κοσμά στο Νίκο. *Ο Ανήφορος* εργαστήριο δημιουργικής γραφής»· 2) « Στην Κρήτη με τον Κοσμά: Οι σκιές της Ιστορίας»· 3) «Το δίλημμα ενός Κρητικού: Από τον *Ανήφορο* στο *Ελευθερία ή θάνατος*»· 4) « Η εμπειρία της Αγγλίας: ταξιδιωτικό ημερολόγιο και μυθιστορηματική μετάπλαση»· 5) « Η εμπειρία της Αγγλίας : μια πορεία απομυθοποίησης · 6) « Νίκος Καζαντζάκης και Σαίξπηρ » · 7) «Το μοτίβο της ανόδου στο έργο του Καζαντζάκη».

Μαυροβούνιο, Ποντοκόριτσα, Γαλλικό Ινστιτούτο, 19 Μαρτίου. Υπό την αιγίδα των Πρεσβειών της Ελλάδας και της Γαλλίας, ο Γιώργος Στασινάκης θα μιλήσει για τον Νίκο Καζαντζάκη και τους δεσμούς του με τη Γαλλία.

Ρωσία, Μόσχα, 9 Φεβρουαρίου 2026. Η φίλη μας Δώρα Γιαννίτση, Πρόεδρος του Ελληνικού Πολιτιστικού Κέντρου, η κυρία Αικατερίνη Μπατάλια, Πρόεδρος της Διεθνούς Εταιρείας Ανθρώπων των Γραμμάτων, καθώς και η ΔΕΦΝΚ, θα συμμετάσχουν στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Ελληνικής Γλώσσας.

Τυνησία, Τύνιδα. Ετοιμάζεται εκδήλωση τους επόμενους μήνες. Ευχαριστούμε Chedia !

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΔΕΦΝΚ

Γενική Συνέλευση με zoom

Θα πραγματοποιηθεί την 1 ή στις 8 Μαρτίου 2026 (επαναληπτική). Παρακαλούμε να συνδεθείτε στο zoom :<https://us02web.zoom.us/j/886525585275?pwd==23gDaoNkL35utgl6nhx41cAiAiSdVv7.1>

Νέοι υπεύθυνοι

- Καναδάς, Οτάβα : Σοφία Γραφανάκη, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου.
- Σερβία, Βελιγράδι, Antonia Kostic, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

- Ιωάννα Κατζούνη: «Εμμανουήλ Ροΐδης, Νίκος Καζαντζάκης, συγκαίρινοι και παρεξηγημένοι», εκδόσεις Ραδάμανθους, Χανιά 2025 (στα ελληνικά).
- Γιώργος Βλάχος: «Ταξιδιωτική περιπλάνηση και θεογνωστική άσκηση στον ονειρικό και φιλοσοφικό λόγο του Καζαντζάκη», εκδόσεις Γραφή, Τρίκαλα 2025 (στα ελληνικά).
- Λάμπρος Κουλουμπαρίτης: « Η πολιτική φιλοσοφία του Νίκου Καζαντζάκη», εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα (στα ελληνικά – θα κυκλοφορήσει το 2026).

- Γιώργος Στασινάκης : « Ο Νίκος Καζαντζάκης (1883-1957) ανάμεσα σε Ευρώπη και Ανατολή», εκδόσεις L' Harmattan, Παρίσι (στα γαλλικά, θα κυκλοφορήσει το 2026).

ΤΕΧΝΕΣ

- Το Παράρτημα της ΔΕΦΝΚ στο Σίδνεϊ παρουσίασε, από τις 22 έως τις 27 Απριλίου, έκθεση ζωγραφικής του αναπληρωτή καθηγητή Πανεπιστημίου Ouresis Todorovich, με έργα εμπνευσμένα από την πνευματικότητα στο έργο του Νίκου Καζαντζάκη.
- Η Δημοτική Πινακοθήκη Αίγινας παρουσίασε τον Οκτώβριο του 2025 έκθεση αφιερωμένη στον μεγάλο ζωγράφο Τάκη Καλμούχο, φίλο του Καζαντζάκη. Υπενθυμίζεται ότι το 1927 ταξίδεψαν μαζί στην Αίγυπτο, στη Μονή της Αγίας Αικατερίνης, στο Όρος Σινά. Ο Καλμούχος φιλοτέχνησε πορτρέτο του συγγραφέα μας, το οποίο κοσμεί το εξώφυλλο του ενημερωτικού μας δελτίου «Synthesis».
- Μελβούρνη, Φεστιβάλ Ελληνικού Κινηματογράφου. Τον Οκτώβριο και Νοέμβριο 2025 προβλήθηκε επί δύο εβδομάδες με επιτυχία η ταινία «Καπετάν Μιχάλης» του Κώστα Παπαχαλαράμπους.
- Καναδάς, Οτάβα, 25 Μαρτίου 2026. Η Κάθυ Δημητρίου μας ενημερώνει ότι η προαναφερθείσα ταινία «Καπετάν Μιχάλης» θα παρουσιαστεί στην καναδική πρωτεύουσα.
- Ο Θεωδωρής Παπαδουλάκης ξεκίνησε στα Χανιά τα γυρίσματα της ταινίας «Ξανασταυρώνεται», βασισμένης στο έργο Ο Χριστός Ξανασταυρώνεται του Καζαντζάκη.
- Το θεατρικό έργο στα γαλλικά «Je n'ai toujours pas fini mon Odyssée» του Thaddée Meurant, που βραβεύτηκε στον διαγωνισμό που διοργάνωσε η ΔΕΦΝΚ, το 2023, θα παρουσιαστεί στο Collège Saint-Joseph στο Asnières (Γαλλία), στις 24 και 25 Μαρτίου 2026.

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

- Στις 19 Οκτωβρίου 2005 έφυγε από τη ζωή ο Γιώργος Ανεμογιάννης, σπουδαίος άνθρωπος του θεάτρου, ιδρυτής του Μουσείου Νίκου Καζαντζάκη, άνθρωπος ακέραιος και απλός. Συμμετείχε στη δημιουργία της ΔΕΦΝΚ στο Πανεπιστήμιο της Γενεύης, μαζί με την Ελένη και λίγους θαυμαστές του έργου του μεγάλου Κρητικού. Δεν έπαψε ποτέ να μας προσφέρει την ενεργή του στήριξη στις δραστηριότητές μας. Θα μείνεις για πάντα στις καρδιές μας, Γιώργο!

- Στο προηγούμενο τεύχος του «Synthesis» αναφερθήκαμε στον θάνατο του καθηγητή Χρυσόστομου Σταμούλη. Ο κ. Αθανάσιος Καλαμάτας, εκπαιδευτικός στη Μυτιλήνη, γράφει: «Στις μέρες μας εξακολουθούν να υπάρχουν άνθρωποι που ζουν με τα μάτια τους ανοιχτά. Πρόκειται για εκείνους τους ανθρώπους του πνεύματος που κατανικούν την απογοήτευση. Συχνά εποπτεύουν την περιπέυσα πραγματικότητα και αναρωτιούνται για το πού, τελικά, τραβάει ο πολιτισμός μας. Ένας τέτοιος πνευματικός άνθρωπος ήταν ο Χρυσόστομος Σταμούλης, που εφέτος τον Αύγουστο αδόκητα έφυγε από τη ζωή σε ηλικία 61 ετών. Ο Χρυσόστομος έκανε πράξη τη σύζευξη Θεολογίας και Λογοτεχνίας. Όπως και ο αλησμόνητος δάσκαλός του Νίκος Ματσούκας και δάσκαλος όσων αποφοιτήσαμε από τη Θεολογική Σχολή Θεσσαλονίκης. Στο συγγραφικό έργο του Χρυσόστομου τα γραπτά του Νίκου Καζαντζάκη κατέχουν σημαντική θέση. Σήμερα, ογδόντα χρόνια (1945) μετά την πρώτη ολοκληρωμένη έκδοση της *Ασκητικής*, ο Χρυσόστομος μας έχει αφήσει μια άκρως σημαντική προσέγγισή της. Με θεολογική ματιά εξηγεί γιατί ο υπότιτλος της *Salvatores Dei*, «*τουτέστιν Σωτήρες του Θεού*», έχει αναφορά στην πατερική γραμματεία, κυρίως στον

άγιο Κύριλλο Αλεξανδρείας. Ένα μελέτημά του, «υστερόγραφο», με τίτλο «*Ο άνθρωπος που έσωσε τον Θεό. Ένα σχόλιο στην Ασκητική του Νίκου Καζαντζάκη*», στο βιβλίο του «*Ερως και Θάνατος*» σχολιάζει γιατί στην «*κλασική χριστιανική σωτηριολογία*», που γνωρίζει «*πως τον άνθρωπο τον σώζει ο Θεός*», το αντίθετο, ο άνθρωπος θα μπορούσε να σώσει τον Θεό, δεν είναι «*σκανδαλισμός*». Υποστηρίζει ότι οι «*Χαιρετισμοί*» του αγίου Κυρίλλου στη Θεοτόκο «*ούτε λίγο ούτε πολύ λένε πως η Θεοτόκος αγιάζει την Αγία Τριάδα*», συμβάν ξεκάθαρο μιας και ο «*αποδιδόμενος από τον Κύριλλο αγιασμός της Τριάδος στη Θεοτόκο, σαφώς και αναφέρεται στο γεγονός της εκ μέρους της υποουργίας της σάρκωσης*». Τι γράφει ο άγιος Κύριλλος; Το εξής: «*Χαίροις, η τον αχώρητον χωρήσασα εν μήτρα αγία παρθενική· δι' ης Τριάς αγιάζεται· δι' ης σταυρός τίμιος ονομάζεται, και προσκυνείται εις πάσαν την οικουμένη...*». Εδώ, να σημειώσω κι αυτό που αναφέρει ο Παύλος Ευδοκίμοφ στο βιβλίο του «*Η γυναίκα και η σωτηρία του κόσμου*»: «*αν ο Χριστός σώζει τον κόσμο, η Θεοτόκος είναι εκείνη που τον προστατεύει και εισάγει μέσα στην "απανθρωπία" του την τρυφερότητα της χάριτος*». Για τον Σταμούλη ο Καζαντζάκης δεν είναι ο μόνος λογοτέχνης που έχει διάθεση να δείξει πως ο άνθρωπος σώζει τον Θεό. Την ίδια θέση συναντάμε στους ποιητές Γιώργο Θέμελη και Τάσο Λειβαδίτη. Ο μεγάλος Κρητικός «*αποδεικνύει την τραγικότητα μιας υπάρξεως που παλεύει να σώσει τον Θεό, προκειμένου να σωθεί από αυτόν*». Στο ερώτημα που ο Σταμούλης θέτει, «*τι έχουμε να αντιπαραθέσουμε εμείς σήμερα σε τούτη τη φλεγόμενη ύπαρξη*», απαντά το εξής εκπληκτικό: «*εάν τουλάχιστον είμαστε ειλικρινείς και θέλουμε να σώσουμε ό,τι μπορεί να σωθεί, οφείλουμε τουλάχιστον να πούμε, στεκόμενοι με σεβασμό μπροστά στον ανθρώπινο πόνο, στο δράμα ενός ολόκληρου πολιτισμού, πως ο Κρητικός δεν πάει να κάνει τον Θεό. Δεν πρόκειται, όπως πολλοί υποστηρίζουν, για μια προσπάθεια κατάληψης της θέσης του Θεού, αλλά για μια αναζήτηση της θέσης του ανθρώπου. Μια πάλη απέναντι στον οποιονδήποτε απάνθρωπο και ως εκ τούτου βέβαιο θεοκεντρισμό, που αφήνοντας τον άνθρωπο έξω από τον φράχτη του Θεού, αγνοεί πως η αληθινή του υπόσταση, εφόσον θέλει να αληθεύει, δεν μπορεί παρά να είναι βαθιά ανθρώπινη. Η καλύτερα, λυτρωτικά θεανθρώπινη. Μια υπόσταση ανοικτή στο θαύμα και στην ελπίδα, ανοχύρωτη πόλη μπροστά στην προσδοκία, που παλεύει να πιστέψει ότι: "Στις πιο κρίσιμες στιγμές ο Έρωτας συναρπάζει και σμίγει με βία τους ανθρώπους, οχτρούς και φίλους, καλούς και κακούς, είναι μια πνοή ανώτερή τους, ανεξάρτητη από την επιθυμία κι από τα έργα τους. Είναι η πνοή του Θεού, η αναπνοή του, απάνω στη γης"*». Ο Χρυσόστομος Σταμούλης δεν παραβιάζει το αιώνιο μυστήριο της σωτηρίας του ανθρώπου. Με φωτισμένη συνείδηση καταθέτει τίμα την πίστη στον Θεό, στον άνθρωπο και στη ζωή. Για την Ορθόδοξη Θεολογία, η πρώτη κίνηση του ανθρώπου, που έχει συνείδηση της υπάρξεώς του είναι να γνωρίσει και να φιλιωθεί με τον Θεό. Πρόκειται για ερωτική και μεθυστική σχέση του ανθρώπου με τον Θεό, άνοιγμα του εαυτού του προς Αυτόν.»

- Πληροφορηθήκαμε με θλίψη τον θάνατο των Γιώργου Κρέσσου (Τορόντο), Jean-Paul Sorg (Στρασβούργο) και Πασχάλη Τσαλίκου (Νίκαια, Ελλάδα). Εκφράζουμε στους οικείους τους τα ειλικρινή μας συλλυπητήρια.

© SYNTHESIS

Δημοσιεύεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΔΕΦΝΚ, ανεξάρτητο μη κερδοσκοπικό διεθνές πολιτιστικό σωματείο. Νόμιμη κατάθεση τεύχους αρ. 69, Δεκέμβριος 2025. ISSN 1764-6103. Διευθύντρια έκδοσης: Υβέτ Ρενού-Ερμπέρ (Παρίσι). Αλληλογραφία: Τ.Θ. 1009, GR-71001 Ηράκλειο, Κρήτη, Ελλάδα. Τιμή: 2 ευρώ.

